

עת"א 36653/05/22 - א.א נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית משפט המחוזי מרכז-לוד

עת"א 36653-05-22 א' (אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופט דרור ארד-אילון
עותרים	א.א (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני בקשה ל"חופשה מיוחדת - מחלה סופנית", לצורך ביקור בבית אמו של העותר, שהיא בת יותר מ-84 שנים, הסובלת ממצבי סיכון ומרותקת לביתה.
2. העותר אסיר משנת 2018, בשל עבירות מין, מסווג לקטגוריה א', ותאריך שחרורו המלא ב-7.5.24.
3. העותר פנה בבקשה לאשר לו יציאה לחופשה מטעמים מיוחדים בשל מחלת אמו והציע כערב את אחיו, שהוא עורך דין ואף הפקדה כספית של 10,000 ₪. המשיב דחה את הבקשה ועל כן הוגשה העתירה.
4. לאחר ששמעתי את העותר בדיון ביום 3.8.22, ועיינתי בעתירתו, בטיעון הנוסף בכתב ובמסמכים הרבים שהגיש וכן בתשובה ובתשובה המשלימה של המשיב, מצאתי שאין יסוד להתערב בשיקול הדעת של המשיב, המבוסס על תשתית עובדתית הולמת והתקבל הליך מנהלי תקין.
5. בעתירה שכתב העותר, שהיה בעברו עורך דין, נטען שאמו היא אלמנה סיעודית הסובלת ממחלות קשות ואף אושפזה לאחרונה. חולייה מנויים במסמך רפואי מיום 2.8.22 שצורף לעתירה, ובשל פרטיותה לא אפרטם.
6. בכתב התשובה הבהיר המשיב את טעמי התנגדותו כדלקמן:
 - א. באשר למחלת האם, קבע דר' רמי פרנקל, רופא מחוז מרכז במשיב, שלא מתואר בחומר הרפואי "מצב של סכנת חיים מיידי", ועל כן טוען המשיב שלא מתקיים התנאי הקבוע בסעיף ל"ח(2)(ה) לפקודה "ביקור קרוב משפחה מדרגה ראשונה החולה מחלה אנושה".
 - ב. לפי פרק ו' סעיף כ"ז לפקודת הנציבות 04.40.00 "חופשות אסירים", "לא תאושר חופשה של אסיר שפוט בגין ביצוע עבירות מין.... אלא לאחר קבלת חוות דעת ממעריך מסוכנות...". על פי הערכת מסוכנות שנערכה לעותר ב-21.6.21 נמצא שמסוכנותו המינית גבוהה, ולא הומלץ על יציאה לחופשות.
 - ג. לפי סעיף ט(1)(ט) לפרק ב' לפקודת החופשות, נדרשת הערכת מב"ן לפני יציאה לחופשה. בעניין זה הערכת מב"ן מיום 24.5.22 היא ש"לאור יחסו לעבירה, התרשמות מכך שנמצא במקום ראשוני מבחינה טיפולית, ועמדת גורמי מב"ן, לא ניתן להמליץ על יציאתו לחופשה חריגה".

עמוד 1

ד. גורמי הטיפול מתנגדים לבקשה בשל סירובו של העותר להשתתף בטיפול.

ה. לכך הוסיף המשיב שלאור התנהלותו של העותר בבית הסוהר, אין למשיב אמון בו, שהוא תנאי הכרחי ליציאה לחופשה.

ו. בדיון הוסיף המשיב שעדכון להערכת המסוכנות "צריך להגיע בכל רגע" - אולם עדכון כזה לא נמסר בדיון ולאחריו.

7. העותר טען בהרחבה בדיון והוסיף על האמור בעתירתו, שמצב אמו אינו טוב בשל התדרדרות במצבה הקוגניטיבי והרפואי (שכאמור, אין צורך לפרטם כאן) וכמובן גם על יסוד גילה. לדבריו, הבקשה לא מיועדת להקל עמו והוא נכון להניח לצורך העניין שלא מגיע לו דבר (במילותיו: **"הייתי רע, עשיתי פשע, ולוקח את עונשי בהשלמה גמורה"**) אלא להיות מחווה אנושית לאמו, מתוך עמדה מוסרית כלפיה.

לטענתו, בעת משפטו הוא היה משוחרר בתנאים ("מעצר בית פתוח עד 10:00 בלילה"), ולפי אבחונים קודמים, יש לו "אישיות לא עבריינית". לכן, אין לקבל שעם מאסרו הוא הפך לפתע לכה מסוכן, עד ש-8 שעות בבית אמו עם ערבים נורמטיביים (ובהם אחיו שהוא עורך דין ונכח בדיון) יוצרים סיכון שלא ניתן לאיין.

8. העותר העלה טענות נגד האבחון שקבע את מסוכנותו כ'גבוהה'. בקשתו לחקור את אנשי מב"ן -נדחתה בהחלטה נפרדת ביום 14.7.22. בעניין זה הפנה המשיב לעתירה קודמת של העותר שנדחתה ואף לבקשת רשות לערער עליה שנדחתה (עת"א 23898-07-19; רע"ב 8633/19).

9. לאחר הדיון התרתי לעותר להשלים את הטיעון על גבי עשרה עמודים, והוא עשה כן בצירוף עשרות עמודים של נספחים. בטיעון המשלים הוסיף העותר סעדים - אולם אלה חרגו מגדר העתירה ואיני מוצא מקום להידרש להם.

10. המשיב בחר שלא להשיב לטיעון, ואף לא צירף עדכון בעניין הערכת המסוכנות. בניגוד לעמדת העותר, אין לראות בכך משום הסכמה לעתירה שכן בהחלטתי מיום 3.8.22 נקבע שהמשיב "רשאי" להשיב, ומכאן שהיה רשאי להסתפק בתשובתו ובתשובתו המשלימה ללא תוספת.

11. בסיום הדיון הצעתי לעותר לשקול חלף בקשתו לחופשה מטעמים מיוחדים, להגיש בקשה ליציאה באבטחה לבית אמו. אולם הוא השיב, שאינו מסכים לכך כדי לא לפגוע בשלוותה של אמו, אם יגיע בלבוש אסיר ומלווה בסוהרים.

דיון והערכה

12. באשר לטענה בדבר מחלתה של האם, על פי קביעת רופא המשיב היא אינה מצויה בסכנת חיים מיידית, אולם בכך לא די. צירוף מצבה הרפואי שהוא בפני וגילה המתקדם מלמד, שמחלתה יכולה להיות 'מחלה אנושה' כמובן ביטוי זה בפקודת הנציבות 04.40.00 "חופשות אסירים" החופשות סעיף ל"ח(2)(ה), ולמצער 'מחלה קשה וממושכת', כמובן הביטוי בפקודת הנציבות 04.40.01 "יציאה באבטחה" סעיף 4(א).

13. באשר להחלטה שלא להתיר את החופשה, כידוע, בית המשפט אינו נדרש לקבל החלטה מנהלית בנעליו של המשיב, אלא אך לבחון האם ההחלטה המנהלית שאליה הגיע המשיב - תקינה וסבירה. ואכן כך הדבר. הטעמים שעמדו ביסוד החלטת המשיב - ובעיקר המסוכנות הגבוהה והעדר האמון בעותר - הם טעמים ענייניים, ומבוררים. התוצאה אליה הגיע המשיב לפי אין להתיר לעותר לצאת לחופשה מטעמים מיוחדים על יסוד זה, היא

החלטה סבירה, והעותר לא הצביע על פגם בהליך המנהלי שהוביל אליה.

14. איני מקבל את טענת העותר שהערכת המסוכנות שנערכה לו אינה תקינה, ושאינה יכולה להוות תשתית עובדתית להחלטת המשיב. עיינתי באבחון ומצאתי שהוא נערך באופן מקיף וענייני, על פי מתודולוגיה המקובלת על מב"ן, והוא בוודאי בגדר ראייה מנהלית הולמת, שהמשיב היה רשאי להסתמך עליה. מה גם שהערכת המסוכנות אומצה גם על ידי מב"ן, שהוא גוף מקצועי חיצוני למשיב, ואף הוא התנגד לחופשה המיוחדת.

15. הטענה שהעותר היה משוחרר בתנאים במהלך משפטו, ושעמד בתנאים אלה, אינה חסרת משקל, אולם היא אינה מכריעה.

ראשית, במעבר ממעצר למאסר משתנה נקודת המוצא. בעת המעצר, האדם הוא בחזקת חף מפשע, זכותו לחירות לא נשללה, והמעצר או תנאי השחרור הם אך מגבלה הכרחית ומידתית על חירותו. החירות היא הכלל והמעצר או ההגבלה הם החריג. לעומת זאת, עם מאסרו, נשללת חירותו של האדם. זוהי הסנקציה העיקרית הגלומה במאסר: שלילת החירות. עם תחילת המאסר, שלילת החירות היא הכלל, וכל הקלה ממנה היא חריג. על כן, נדרש המשיב לבחון בכובד ראש כל הקלה כאמור.

שנית, גם אם העותר לא חרג מן האמון שניתן בו בעת המעצר (ובעניין זה בהעדר טענה לסתור אני מקבל את דברי העותר), שאלת האמון ממשיכה להבחן באופן שוטף. קביעתו של המשיב שלא ניתן לתת בעותר אמון לצורך יציאה לחופשה - היא בתחום מקצועיותו ואחריותו של המשיב, ואין מקום להתערב בה.

16. נותרה אם כן הטענה בדבר הצורך האנושי לבקר את האם החולה. צורך זה הוא צורך אמיתי, וכפי שטען העותר הוא לא נובע רק ממארג הזכויות שלו, אלא גם מזכותה של האם לכבוד. צורך זה מחייב עיון גם אם העותר אינו זכאי לחופשות בדרך כלל.

17. כאמור, לא מצאתי מקום להתערב שיקול הדעת של המשיב, שלא ניתן לענות לצורך זה בדרך של חופשה מיוחדת.

יחד עם זאת, אני מוצא לציין, שאפשר היה לשקול לענות לצורך זה בדרך של יציאה באבטחה אשר נותנת מענה גם לחששות שהעלה המשיב. יציאה כזו לביתה של האם, כשנוכחים בו האם ואחיו של העותר ואולי עוד בן משפחה או שניים, יכולה להיעשות ברגישות ובאופן שלא יפגע בשלוותה של האם. כך אפשר להתיר לעותר להיות לבוש בבגדים אזרחיים, ואולי אף לבחון באופן ענייני את הצורך בכבילה בתוך הדירה, ואת מיקומם המדויק של המלווים, לפי צרכי הביטחון שיקבע המשיב.

אם ימצא העותר לשקול שוב את עמדתו בעניין זה, ולו כמוצא יחיד לפי שעה המאפשר לאמו לפגוש אותו בשעתה הקשה, משוכנעני שהמשיב יבחן בקשה ליציאה באבטחה בלב פתוח ובנפש חפצה.

18. סוף דבר, העתירה נדחית.

ניתנה היום, י"ז אלול תשפ"ב, 13 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.